

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta „ 60 „
„ četrta leta „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v škofijsk.
posloplju (Bischofhof.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamešne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spro-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrstič-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Centralizem pa avstrijske dežele in narodi.

(Govor poslanca dr. Vošnjaka v dež. zboru v Gradcu.)

Mi imamo na čelu dežele, od cesarja ime-
novanega c. kr. namestnika, kateri pa ni od-
govoren deželnemu zboru. Isto tako na čelu de-
žele stoji deželni glavar, ki je sicer od ce-
sarja imenovan, pa deželnemu zboru odgovoren
in se za čas šestletne dobe deželnega zbora ne
more odstaviti. C. k. namestniku so podložni c.
k. uradniki pri namestništvu, pomagalni uradi,
stavbeni in finančni uradi, okrajna glavarstva, šol-
ski nadzorniki, c. k. okrajni zdravniki itd. C. k.
uradniki so imenovani od cesarja in samo cesarju
odgovorni. Zraven deželnega glavarja stoji de-
želni odbor šestih od deželnega zbora izvolje-
nih mož. Vsak deželni odbornik ima svoj uradni
oddelek, blizu tako, kakor c. kr. namestniški sve-
tovalci. A deželni odborniki niso stalno, ampak
le za odločeni čas nastavljeni; pri volitvah se gleda
pred vsem na politično mišljenje, tudi plača ni
tako visoka, da bi se moglo zahtevati, naj izvoljeni
odborniki ves svoj čas in trud temu poslu žrtvuje.
Odborništvo je navadno le postransko delo, osebe
se bodo večkrat spreminjale in vse to na kvar
javnej upravi. V okrajih imamo zraven c. kr.
okrajnih glavarjev izvoljene okrajne na-
čelnike z okrajnimi odbori. Čudim se, da se
to dvojno gospodstvo ni tudi navzgor nadaljevalo
in da se ni na Dunaju zraven c. kr. ministrov
nastavil državni odbor s svojimi posebnimi uradi.
Le občina, najnižji člen v državni upravi, ona
je jedina; nositi mora gospodstvo, ki se nad njo
razdvoji v cesarske in deželne urade.

Občina je nakovalo, na katero bijejo vsi c.
kr. organi od c. kr. okrajnega glavarja in c. kr.
davkerije, do c. kr. namestništva v Gradcu na jed-
nej strani, a na drugej strani okrajni odbor, okrajni
šolski svet in deželni odbor. Ubogi občinski pred-
stojnik le pregosto na sebi čuti resnico prislovice:
težko je dvema gospodoma služiti. Taka javna
uprava pa ni samo nepraktična in težavna, temuč
tudi zelo draga. Zakaj bi se ne prepustilo de-

želam ali deželnim skupinam, katere bi se
po narodnostih zložile, da si upravo doma
uredé, kakor se jim prav in dobro zdi, državi pa
bi plačali odločeni del svojih davkov, kakor Hr-
vatska Ogerskej? Dežele bi si gotovo ne bile na-
kladale tako drage in zamotane javne uprave,
kakoršna se jim je iz Dunaja usilila. Dežele ali
deželne skupine bi si politično upravo, pravosodje,
šolstvo, davkarske in sploh finančne urade po
svojih potrebah uredile gotovo tako, da bi ne bilo
treba davkeplačevalcev preveč stiskati; lahko bi
od svojih prihodkov odločeni del oddale za skupne
državne zadeve, a si še toliko prihranile, da bi
imele kaj v roke vzeti za povzdigo ljudskega
blagostanja.

Centralizem je Avstrijo, ker v protiviji
proti njenemu zgodovinskemu razvoju in posebno
proti narodnostim, ne samo materijelno hudo po-
škodoval, ampak je tudi najbolj zakrivil
zdražbo mej raznimi narodi. V tem tre-
notku se centralizem v Avstriji naslanja samo na
jeden del Nemcev, ker zdatni del nemškega
naroda v Avstriji ostro protivi centralizmu; na-
slanja se dalje na uskoke iz nenemških narod-
nosti, na zavržene in zaničevane odpad-
nike. Kako pa je mogoče, da mali oddelek pre-
bivalstva, kateri le 5. ali 6. del vsega avstrijskega
ljudstva zastopa, v celej državi vladno silo v ro-
kah ima? Kako bi ne? Volilni redi za deželne
zbore in za državni zbor so tako umetno narejeni,
da ima velika večina ljudstva le pičlo število
poslancev voliti, ki so potem v zborih v manjšini.
Poslanec profesor Michl je očital g. knezu Lich-
tensteinu, da njegov govor o krivcah volilnega
reda za deželni zbor denes ni na pravem mestu,
ker je le deželni proračun na dnevnem redu. A
prav volilni red odločuje sestavo zbornice, zbornica
daja postavu za deželo, postave vplivajo na go-
spodarske razmere dežele i ljudstva; tedaj se sme
govoriti o volilnem redu i to z večjo pravico, nego
o marsičem, kar je na primer poslanec baron Wal-
terskirchen v svoj govor vpletal. Centralizem
si je moral, da si ohrani svoje gospodstvo, ustvar-

jati sebi popolnem udani uradniški stan, celo armado c. kr. uradnikov, ki le od središča države, Dunaja, odvisé ter koristi dežele i narodov pogosto malomarno, če ne sovražno nasproti stojé. Uradniki pa morajo dobre plače dobivati. Na ta način si je centralistična stranka v vseh krajih dežele nastavila svoje ljudi, ki jej pri volitvah pomagajo na ljudstvo pritiskavati. Tako potroša država dosta denarjev, se ve da na stroške davkeplačevalcev in je tudi dežele, okraje in občine zapeljala k nepotrebnim stroškom.

A centralizem je še več storil. Da bi si pridobila mej čisto slovanskim prebivalstvom, mej Čehi in Slovenci vselej zanesljive privržence, dosegla je centralistična stranka, da vlada na višja pa včasih celo na nižja uradniška mesta nastavlja samo take može, ki se posebno odlikujejo po svojem nespoštovanju, če ne sovraštvu slovenske narodnosti. (Oho-klici ustavakov.) Deželni glavar: „Jaz bi vendar jedenkrat za vselej prosil, da bi se opustila taka očitanja proti stanu c. kr. uradnikov, kakor, da bi uradniški stan bil v sovražnem protivju ljudstvu v tem, ko le postavam služi.“ Dr. Vošnjak: Na to opombo g. deželnega glavarja bi se dosta dalo ugovarjati; lahko bi dokazal, da je mnogo uradnikov, ki se sovražno proti slovanskim národom obnašajo. Vlada proti nam Slovincem uže tako daleč sega, da v slovenskih krajih nastavlja sodniške uradnike, ki niti besede slovenske ne znajo ter se poslužujejo kakega diurnista ali beriča, kateri jim prestavlja izreke slovenskih strank. Ali tako ravnanje ne lomi postave, katera od vsakega sodnika odločno in brezpogojno zahteva, da razume jezik, katerega zaslišana stranka govori? Tudi večina našega deželnega zbora, ki se sama zove ustavoverno, 19. člen baš onih osnovnih postav, katere so sklenili zaupni možje te stranke, vedno pozablja in povsodi prezira narodne želje in potrebe Slovincov na Štajerskem. O tem smo se v vsakem zasedanju lahko prepričali. Mi tedaj stojimo sredi popolnem zamotanih razmer a ne samo v gospodarskem in finančialnem, temuč tudi v političnem oziru. Zato bodem glasoval za nasvet poslanca g. Hermana.

Cerkvene zadeve.

Sv. Oče Pij IX. so bili 16. junija l. 1846 za papeža izvoljeni in so tedaj letos dovršili trideseto leto svojega za sv. Cerkvo toliko požrtvovalnega, srčnega in slavnega papeževanja. V zahvalo Bogu in prošnjo, da nam velikega pastirja še na dalej ohrani, se bode v nedeljo 18. junija v vseh farnih cerkvah lavantinske škofije služila velika meša z dvojnim blagoslovom in zahvalno pesmijo: Te Deum laudamus!

Za duhovnike in škofe na Pruskem, kojim je pruska vlada zaprla skoro vse dohodke in jih iz farovžev in škofijskih poslopij iztirala, se je v našej lavantinskej škofiji nabralo 761 gld. Lepa svota je sijaju dokaz bratovske ljubezni in katoliške vzajemnosti ter se je odposlala v Prago preuzvišenemu kardinalu, nadškofu in knezu Švarcenbergu, da jih za povedani namen dalej obrnejo!

Seminišče Viktorinum-Maksimilijanum je bilo iz prva v Gradcu in v Celju, poznej v Mariboru, potem v Celju, naposled se je razpustilo in dijaki so se z denarji podpirali na gimnazijah v Celju, Mariboru in v Ptujju; podpora se je lani ustavila in sedaj se išče primerno poslopje v Mariboru, da se seminišče zopet odpre. Ponudila se je bila že hiša žl. Gasteigerja z vrtom, za 18.000 fl., kojo pa je mestni magistrat kupil za 22.000 fl. Sedaj so bili 13. junija v Mariboru zbrani č. gg. dekani, da se posvetujejo o pondbi barona Maksa Rasta, ki ima svojo res tvrdo in krasno zidano hišo z velikim vrtom in gospodarskimi poslopji vred v predmestju sv. Magdalene na prodaj. Hiša stoji na zdravem in oziroma precej mirnem prostoru! Kaj se je sklenilo, o tem prihodnjič!

G. Simetinger, inženir v Gradcu, in po Štajerskem in Koroškem dobro znani, izvrstni govornik pri katoliških-političnih društvih, je dobil od sv. Očeta vitežki križec reda sv. Silvestra.

Društvo Device Marije čistega spočetja je lani podpiralo z denarji šole, seminišča in sirote, potem cerkve in misijone v jutrovih deželah. Za šolo katoliških dečkov v Draču v Albaniji na Turškem se je tamošnjemu nadškofu poslalo 200 fl. in za dekliško učilnico 150 fl. Čč. oo. Franciškani imajo v Humacu v Heregovini posebno seminišče kojemu se je dovolilo 400 fl. podpore. V Bosniji v glavnem mestu Travniku bivajo že več let usmiljene sestre. Blage ženske so ustanovile za zapuščene krščanske otroke posebno sirotišče. Mnogokrat se je že zgodilo, da so krščanska dekleta, ki so v turških hišah služila, jokajé prosila, naj bi jih sestre sprejele v sirotišče, pa reve niso zamogle biti uslišane zarad pomanjkanja denarjev. Društvo je poslalo 300 fl. v pomoč, ter obžalovalo, da ne more več storiti. — Po jutrovih deželah na Turškem so jako razširjene sestre sv. Jožefa, ki se večjidel s podukom pečajo, vendar krščanska ljubezen jih je prisilila usmiliti se tudi ubogih mahomedanskih otrok, koje neusmiljeni stariši na ulice mečejo. Da bi zavržene črviče pobrale in na duši in telesu rešile, so blage sestre začele snovati sirotišča, katera zavržene otroke sprejemajo in izrejajo. Na otoku Cipru v mestu Larnaki imajo sedaj 20 takih sirot, v Kahiri v Egiptu 8, v Siri 12 in še več po raznih sirotiščih v sveti deželi in drugod. Marijino društvo je blagim sestram podarilo 400 fl. — V Belemgradu na Srb-skem je šola za katoliške otroke, katerej se je predlanskim 500 fl., lani pa 400 fl. podpore poslalo. V Bukureštu na Romunskem stoluje jako

goreč in marljiv škof po imenu Ignacij Paoli, ki sedaj zida novo stolno cerkvo in vzdržuje več katoliških šol in posebno semenišče za odgojitev domačih mešnikov in misijonarjev. Ker je škofija uboga, zato prosi drugod za milodare. Tudi Marijino društvo je poprosil, ki mu je podpore dovolilo, kolikor je pri mnogovrstnih potrebah in pičlih dohodkih dovoliti zamoglo.

(Nastavek prihodnjič.)

Gospodarske stvari.

Spravljanje sena.

Čas kositve, senokoše ali senoseče je za gospodarja vesel čas, posebno če je trava lepa, visoka, gosta in snažna. Srce mu vesolja igra, kedar mu ob jutranji rosi veseli kosci z ostrimi kosami urno podirajo travo in jo v debele rede ali plaste na stran porivajo; in potem hitri spravljači plaste trosijo v štirivoglate „šeibe“, da vroče solnce laglje pripeka in travo spreminja v blago dišeče seno, ki se naposled na visoko naloženih vozéh veselo vozi domu. Tako je pri lepem vremenu; ali kedar nadležni dež in plohe kositev in sušenje motijo, potem pa tudi ni sitnišega dela, kakor je spravljanje sena.

Nekateri gospodarji imajo navado, da si naporisijo mnogo koscev, ki jim v jednem jutru poderejo vso travo, katere pa ne morejo nikoli dobro pospraviti, ker jim manjka potrebnih spravljačev. Taka nevolja se rada zgodi manjšim posestnikom in sploh je ob času kositve trda reč za delavce, večkrat jih za velike denarje dobiti ni. Zato storijo taki posestniki najbolje, ako le toliko trave pokositi dajo, kolikor zamorejo dobro in lahko pospraviti, ostalo travo pa naj pustijo na korenu, kder se jim vsaj pokvarila ne bo.

Brž ko je trava v rede ali plaste padla, se morajo ti raztrositi. Jeden spravljač stopi z dvema v vrsto in meče travo na desno in levo; levak in pravak mu pa vsak po svoji strani pomagata, da se trava raztrosi in zemljo ali „šeibo“ pokrije enakomerno, kar je pglavitna reč pri sušenju sena. Če je trava povsodi mogoče tenko enakomerno razgrnjena, tedaj solčni žarki največ zdajo in jo hitro sušijo. Zamotani šopki (šmuklji) travini se morajo raztrgati. Sedaj se lahko gre zajutrkovat, potem pa obračat, ker se je trava med tem že nekoliko sparila in na površju zvenela. Obračanje sena se more mogoče dobro in marljivo opravljati, če se hoče dobiti dobro seno. Kedar po prvem obračanju še nekaj časa ostane do obeda, se zamore trositev plastov nadaljevati do blizo poldneva. Vendar vselej in povsod ni mogoče, da bi se zamoglo tako s časom ravnati, včasih pride marsikaj v zmes, na kar se poprej ni moglo misliti, ki pa vendar zahteva, da se s časom drugače obrne. Kedar so dnevi vroči tako, da solnce od 12—2 ure močno pripeka, tedaj je svetovati, de-

lavcem že ob $1/2$ 12 z obedom postreči in jim nekoliko počitka privoščiti, da se potem dela tem urniše poprejmejo. To bo gospodar najbolj gotovo dosegel, ako sam rok križem ne drži ali v senci ne poležava, ampak marljivo pomaga. Če le mogoče, se trava popoldne obrne dvakrat. Po drugem obračanju se da spravljačem nekoliko časa, da si odehnejo, toda ne predolgo. Treba je namreč še toliko časa pridobiti, da se raztrošena trava vkup potegne (v rese) in se napravijo seneni kupčki, katere Slovenci po raznih krajih različno nazivljajo. Nekateri jih imajo za navlje ali navale, drugi pa za plaste; delo imenujejo: plastovanje ali kupčenje. Ovo delo bi se naj nikoli ne opuščalo. Kajti ponočna slana ali nagel dež bi ves dobiček poprejšnjega obračanja vničil, seno nemilo spral in občutljivo spridil ali skvaril. Pri tem delu se ukaže najbolj hitrim in spretnim delavcem, da travo urno vkup vlečejo, bolj mudni in lenobni pa naj čisto grabljajo. Vkup potisnjeno seno se potem vrže v kupčke, navlje ali plaste, ki se morajo z grabljami nekoliko potlačiti, da jih veter hitro ne vzdigne ali ne vnese.

Drugi den je še več dela, posebno, če se je dalej kosilo. Iz nova nakošena trava se raztrosi brž ko je solnce roso vzdignolo; potem se lotijo spravljači tudi včerajšnih kupčkov, katere senaj sedaj bolj debelo natrositi. Sedaj se lahko gre zajutrkovat in po zajutрку se začne obračanje in sicer najpoprej novo nakošene trave in potem one od prvega dné. Obojno obračanje se ponovi, če le mogoče, preden poldné zvoní. Po obedu se nadaljuje z obračanjem in se konča s plastovanjem ali kupčenjem. Kupčki pri prvem senu so lahko še jedenkrat toliki, kakor prvi den.

Tretji den se začne seno voziti na dom v pripravljene parme, škedne, kozolce itd., kakor je kde navada. Ako se je tretje jutro kaj kosilo, se ima ova trava najpoprej raztrositi, potem pa se po že vsahnjenih tleh razgrnejo tudi navlji ali kupčki prvega in drugega dné. Marljivo obračanje je tukaj glavna reč. Kdor ga mudno opravlja, ta si je sam kriv, če dobi v kljub lepemu vremenu le slabo seno. Če se trava med prsti da lahko prekrhniti, ako se poprej drgne, je to znamenje, da je postala seno, godno za vvažanje na dom. Kar se seno ne odpelja iz travnika, to se mora pred večerom vrči v plaste ali navlje. Pri neugodnem vremenu traja spravljanje sena mnogo več dni.

Ako se začne napravljati hudo vreme, ali nevihta bližati, tedaj se z obračanjem brž preneha, razprostrto seno hitro vkup potegne in v plaste ali navlje vrže. Ti navlji ali kupi morajo biti mogoče špičasti in z grabljami potlačeni, da se dežnica hitro po strani spelja in seno menje zmoči. Drugi den, če se je zopet zvedrilo in so tla vsahnila, se navljem mokra površina varčno odvzeme in posebič raztrosi, da se večkrat preobrne in škoda poravna, kolikor se da.

Ta način seno spravljati je priporočevanja vreden in po mnogih krajih na Štajerskem v navadi. „Prakt. Landwirth“ šte. 23.

Repa (Brasica Rapa rapifera.)

M. To rastlinsko plemo razpada v mnogo sort. Najnavadnije so: dolga, potem okrogla in naposled Teltovska repa. Prva je tedaj dolga repa z dolgim, velikim korenem, ki je včasih po več funtov težka. Tu sem grejo: *a)* Bela dolga repa. Večidelj jo v praho na njive posejajo. *b)* Rudeča dolga repa. Jo tudi radi na strnišča sejejo. *c)* Rudečočrna dolga repa. Je bolj nježnega okusa od prejšnjih dveh sort, je pa le bolj poredkoma sem ter tje najti. — Druga je okrogla repa. Koren je stisnjen, ploščnat in okrogel. Metenica je manjša, kakor pri dolgi repi. Semkaj spada *d)* bela okrogla repa; tudi majeva, ploščnata repa, in rana repa imenovana. Seje se že večidel meseca maja, je nježnega okusa in je zelo priljubljena. Potem *e)* žolta okrogla repa; ta je bolj poredkoma najti, prijetnega in nježnega okusa. Seje se že meseca maja. *f)* Rudeča okrogla repa. Seje se pogostoma v praho na njive, daje veliko pridelka, je precej nježna in za krmo in prikuho zelo priljubljena. Tretja je Teltovska repa, tudi bavarska, jetinska, berlinska in markovska repa imenovana. Ta repa je bolj drobična, okroglasta, ima trdo meso najnježnejšega okusa in se iz Teltova blizo Berolina kot prava sladčica v vse kraje po Nemškem razpošilja. Za nježen razvitek hoče peščenato-ilovičasto zemljo in se seje meseca junija, piplje pa oktobra.

Ta rastlina se v vsaki drugi zemlji, ki ni peščenato-ilovičasta izrodi in celo drugi okus dobi. Več poskušanj jo v nepešчени zemlji prirejati so popolnoma spodletelo. Repa je postala večidelj mognata namesto mesnata in skoraj bi bilo verjetno, da je jedino zemlja okoli Berolina pripravna, tej repi nježen in prijeten okus podeliti. Sicer pa je skušnja učila, da je od dolgoletne pridelave na jednem in istem mestu dobrota in nježen okus te repe najbolj odvisen. Okrogla ploščnata repa je večidelj, če ni stara, (posebno bela) nježna in sladka za jed, za živinsko krmo pa ni tako izdatna kakor dolga. Seje se navadno meseca maja, pa tudi pozneje na vrtu za kuhinske potrebe, pa tudi v praho na njive. Dolga repa je najizdatniša, in jo tudi najbolj pogostoma za živinsko krmo na strniščih sejejo.

Vse sorte te rastline poprek zahtevajo prosto, solnično lego, rahlo, bolj peščeno pa ne premastno zemljo. V dobro pognojeni zemlji postanejo razne šorte repe nježne in sladke, v glinasti pa vodene in slabe in le bolj za živinsko klajo pripravne. Čas setve je maj in avgust. Po južnih krajih, kakor pri nas, se večidelj po žetvi v strnišča poseva, kder dobro obrodí. Če pa repni pridelek v teh krajih spodleti, nastane večidelj pomanjkanje živinske klaje. Zemlja za pridelovanje repe ne

sme biti pregloboko obdelovana. Seme se seje črstvo in na redko in se plitvo z brano povleče. V 8 dneh že iz zemlje pririje. Brž pa, ko se tretji list prikaže, se mora okopati in opleti tako, da se prst od vsake rastline nekoliko odgrebe in da se rastline tako nekoliko na stran vležejo pa vendar še trdno zemlje držijo. Pozneje jo je dobro še enkrat okopati in opleti in če je pregosto vzrastla se nje nekoliko popiplje, da se bolj izredči.

Repa ostane do zime na polju. Sneg in dve stopinji mraza ji še nič ne škodi. Okoli vseh svetih se navadno popiplje, metenica skrbno poreže in repa ali v jamah ali v kletih, ki pa ne smejo pretople biti, na kupih hranuje. Pri obrezovanju se nekaj najlepše repe odbere, v prosto zemljo zakople in proti mrazu z slamo ali listjem zavaruje. Spomladi se posadi v prosto zemljo, da seme ob času setve, t. j. konec junija, začetek julija za setvo dozori. Seme se more brž koj črstvo posejati, ohrani pa tudi še 3—4 leta kalivno moč. Repa se ali cela ali krhljana v juhi povživa; tudi kot salata je priljubljena. Večidelj se pa porablja kot prikuha, bodi si sladka bodi si kislá. Nježne cime proti spomladi in še po zimi dajejo izvrstno salato, ki se pa tudi kot prikuha porablja.

Dober pomoček zoper arjo železa in jekla je beli vosek pomešan z razgretim trpentinovcem. Z dobljeno zmesjo se železni deli mašin, orožja, ključanice in sploh železne in jeklene reči pomažejo in potem s suho laneno rutico otorejo in zgladijo; vendar najpoprej se mora iz železa arja snažno postrgati.

Sejmovi. 16. junija v Lembahu. 18. junija v Tinskem. 19. junija v Jurklostru, v Rušah in pri Novicerkvi. 20. junija v Reichenburgu in v Vitanju. 21. junija v Studeneih pri Mariboru. 22. junija pri sv. Jurju pri Celju, v Loki, v Sevnici in v Šoštanju. 23. junija na Zelenem travniku. 24. junija pri sv. Jurju pod Taborom, v Konjicah, v Podsredi, pri sv. Janžu na Drayskem polju, pri sv. Lenartu v Slov. goricah, v Šetalah, v Švanbergu in v Laškem.

Dopisi.

Iz Podjunske doline. (Kazen božja, kat. društvo). 1. junija je čuvaj pri železnici blizo kolodvora Grabstein na šinah obležal, ne vé se ali nalašč ali pijan. Vlak ga je precej daleč pred seboj na tleh vlekel in mu potem glavo razbil in prsa vdrl. Vsi ljudje pravijo, da je to očitna kazen božja; zakaj bil je ta človek najhujši sovražnik naše svete vere in zaničevalec svojega maternega slovenskega jezika. Svoje krive in hudobne nauke ni le samo svojim sosedom in tovarišem, ampak celó otrokom, nikar koj doma, ampak tudi v drugih krajih, in v drugih hišah, kamor je nalašč zato zahajal, vcepiti skušal. Ljudje

drugebarti pri enakih priložnostih rekajo: Bog mu daj dobro, a pri tej prigodbi pa sploh le rečejo: škoda, da so možgani take modre glave po železju razmazani! — 5. junija popoldan se je naše slovensko kat. društvo zbralo pri Miklavcu k drugemu občnemu zboru. Prišlo je prav veliko kmetov iz soseske pa tudi iz daljnih krajev poslušat govorov in se vpisat med družnike. Tudi naš poslanec v deželnem zboru č. g. Andr. Einspieler je društvo s svojo pričujočnostjo počastil. Govorili so sledeči gospodje: Matevž Serviel, duh, svetovalec, o namenu društva, ki ima biti kmetško, katoliško, slovensko, konstitucionalno, ter je vabil k pristopu. — Gosp. Andr. Einspieler je razjasnil sedanje šolske postave, ino pričujoče napolnil z upanjem, da bo zastran šol skoraj boljše, ker so se tudi liberalcem začele uči odperati. — Gosp. Sim. Muden je poslušalce peljal po domačih in tujih deželah okoli, ter jim pokazal kako se ljudje vojskujejo in kaj se vose po svetu godi. — Gosp. Jož. Peterman je v svojem govoru pokazal, da liberalizem pošteni kmetovski stan s svojimi dosedanjimi postavami in napravami, posebno s postavo proste razdelitve domačij, proste odrtije, prostega rokodelstva in s fabrikami, na beraško palico spravlja. Sklenilo je društvo tudi sledečo resolucijo ali prošnjo poslati na deželni zbor: 1. naj se okrajša šletno obiskovanje šole na šestletno, in naj se napravijo nedeljske šole, 2. naj bodo naše šole slovenske, 3. naj bodo tudi katoliške — potem: naj se pri subvenciji ali podpiranju potov in cest tudi na Podjunske pota in ceste ozir jemlje, in naj se postava zastran potov preuredi.

Iz Kozjanskega okraja. (Ploha). Sivi starčki se ne spominjajo tako grozne plohe, kakor nas je pretečeni četrtek zalila. Zjutraj je solnce obetalo najlepši dan; tudi barometer ni bil nizek a proti poludne začne solnce grozno pripekati; kmalu se začnejo megle zbirati, proti dvema je bilo celo nebo črno in — vtilo se je. V 1/2 uri so se potoki in reke napolnile, prestopile svoje meje — in iz hribov smo gledali daleč in daleč vse v vodi. Kolikor je bilo mogoče ploho opazovati, se je raztegnila od Planine čez Prevorje, Zagorje, Piljštanj, Virštanj, Buče, Polje in daleč prek Sotle na Hrovaško. Škoda je velika, pa za zdaj še vse ne poznamo; veliko so trpele vinske gorice in polje; cele njive je voda odnesla in gorice so tu in tam obrite do prsti in kamena. Nekaj mlinov je celó zginilo, da se jim še komaj mesto pozna; drugi so močno poškodovani. Brvi je itak vse odneslo, a tudi mostovi in ceste so trpele. Tu smo na javnih cestah našli cele pečine, tam najlepšo zemljo; po drugod jih je zopet plaz tako zavlekel, da ni varno voziti. Obžalovati moramo tudi nekaj ljudi, ki so pri plohi zgubili življenje. V Bučah je nekaj otrok zginilo in bati se je, da so utonili; na Piljstanju je enega moža pri kleti strela zadela, da je kar mrtev obležal. Politična gosposka skrbno pozveduje po posameznih nesreč-

nih dogodkih. Tako je naš okraj zlasti ob Sotli letos zelo nesrečen. Mraz je v nižjih goricah, če ne vse, vsaj dobre 2/3 pobral, zdaj nas je še povodenj zadela. Nesreča nas bo prisilila srčno in otroče prositi: Oče naš, daj nam naš vsakdanji kruh. —

Iz ormuške okolice. (Ormuški okraj — bogat!) Večkrat sem si mislil, zakaj tako velike davke plačujemo za okrajne potrebe, ker ceste so slabe, drugih naprav za blagor naroda pa ne vema našteti. Zvedel sem pa te dni, da ima okrajna blagajnica več kot 10.000 gld., reci: deset jezer goldinarjev nakopičenih, in da je več kot 7000 gold. v graški hranilnici shranjenih! — To mi je lepo gospodarstvo okrajnega zastopništva! Štibro nam tako oestro terjajo, rubijo, prodavajo in moči kmeta slabijo, da se le naš okrajni načelnik g. Kada lahko baha, da je toliko lepih penez „prišparal!“ — Je pa več posestnikov, ki še toliko penez nimajo, da bi si soli lahko kupili; za graško „šparkaso“ pa le morajo skrbeti! Dobro bi pa le bilo, ako bi si posestniki ormuškega okraja enkrat narodno zastopništvo zbrali tudi v okrajni zastop, kakor ga že imamo dolgo časa v deželnem zboru. Volitve bodo že v nekterih dneh; zedinjeni pojdemo na delo; koga da imamo voliti, nam bodo že povedali naši gg. župniki, ali pa tudi g. dr. Geršak v Ormužu, do katerih gospodov imamo popolno zaupanje.

... ič, volivec.

Od sv. Lenarta v slov. goricah. Pri nas je že precej slabo in nevarno za upnika, kateri komu kaj denarjev posodi, ker dolžnika potem skoro ni več pred oči dobiti in če ga prideš na dom za obresti terjat, se ali skrije ali pa te začne psovati in preklinjati. Zato so začeli ljudje svoje denarje v hranilnice zalagati rajše, kakor pa da bi se s sitnimi in nevhvaleznimi dolžniki trgali. — Nedavno je v naše kraje se pritepla neka nemška babura, ki je pravila, da dežnike popravlja. Dežniko je sicer precej pobrala, a nazaj prinesla še nobenega ni. Varujte se babure! — Nesreča z revolverjem se je pripetila v nekej kleti v Nadbišecu v št. Roprški fari. Janez Dobaja je sorodnikom kazal nov revolver, ta se sproži in zadene brata Jakoba v desna prsa; rana je življenju nevarna.

Iz Koroškega. (Razne novosti). Naša dežela pride iz ene nesreče v drugo. Pretečeni mesec smo imeli slano, ki je veliko škode napravila na sadunosnem drevju, te dni pa se je nad Belakom in okolico vlila nezaslišana ploha. Lilo je, kakor da bi se bili vsi oblaki pretrgali. Škoda je nepovedljiva. — Česar smo se bali, to se je zgodilo; konservativni „šparovci“ so pri volitvah v Celoveu propadli, toda ne pod poštenim orožjem liberalnih nasprotnikov. Ti so se poslužili sredstev, da jih mora vendar sram biti sedaj, ko se je vse izvedelo. Oddali so namreč 100 volilnih listkov, na katerih so bila imena jihovih kandidatov tiskana, kar je zoper postavo, ki veleva,

da ima vsak volilec sam imena svojih kandidatov na listek z zapisati; razun tega je še pri štenju glasov volilna komisija mnogo listkov, na katerih je bilo ime: Ankershofen, t. j. ime konservativnega kandidata zapisano, meni nič tebi nič zavrgla. Liberalna nesramnost je povsod jednaka. Protest zoper volitev pa ni pomagal nič! — Ta mesec se vrši na Koroškem premiranje konjev, 15. v Bleiburgu, 16. pri sv. Andrašu, 18. v Celovcu, 19. v Feldkirchnu, 20. v Belaku in 21. v Sachsenburgu. Premije so nastavljene: za kobilo z žrebetom 10 zlatov, za mlado brejo kobilo 6, za 3-letno žrebico 6, za 2letnega žrebca 6, in za žrebca z licencijo za spuščanje 15 zlatov. — Prāvali ima sedaj zopet svojega župana; izvoljen je bil poprejšnji župan Ullman. Župnija Stranjska in št. Danijelska ste bile pred nekoliko leti združeni s Prāvali, sedaj pa že komaj čakate, da ji zopet odpišejo od Prevali in jima dajo staro samostalnost nazaj. — Inženirji sedaj merijo železnico labodsko, kakor da bi se namenil kos potegniti po desnem obrežju Drave, tedaj se je denar iz žepov davkeplačiteljev za železnico dovolil, preden je bilo določeno, koder se ima staviti. Kmetje zahtevajo za odkup železnici potrebnih zemljišč po 4—5000 fl. in se jim ne more zameriti, vsaj jim bo železnica ves sedanji zaslužek pri voznjah vzela in še drugih nadlog prinesla, kojih še sedaj ne poznajo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V Gradcu prične novo policijsko ravnateljstvo svoje poslovanje s 1. avgustom t. l. Za ravnatelja pride nek K. Barthel iz Prage. — V mestu Steyer je c. kr. namestništvo na prošnjo liberalcev, ki so pri volitvah propadli, razpustilo mestni zastop in nove volitve razpisalo. — Čehi so po smrti Palacky-ja izvolili za narodnega vodjo: dr. Rieger-ja. — Nova sodnija, tako zvana upravnica sodnija na Dunaju začne poslovati s 1. julijem. Za predsednika je imenovan baron Staehlin, ki bo na leto vlek 20,000 fl. plače; med svetovaleci je tudi slovenski poslanec Winkler iz Gorice. — Na Dunaju se zdaj posvetujejo o avstro-ogerskem colnem tarifu. Predsednik zborovanju je naš slovenski rojak dvorski svetovalec Schwegel. — Minister Andrassy se je preselil v Schönbrunn k cesarju, da ga zamore ta hitro pozvati k sebi, ker je sedaj silno imiten in važen čas, ali se bo zarad Turkov mir ohranil ali strašna vojska unela. — Pri vojakihi se bo dosedanje bobnanje odpravilo in samo trobenje uvedlo. Uhacijevi novi kanoni se v arsenalu na Dunaju marljivo izdelujejo; meseca decembra bo vseh 13 kanonirskih regimentov sprevidenih z novimi kanoni. Vojni ladji: „nadvojvoda Albrecht“ in „Habsburg“ po imenu sedaj marljivo orožajo, da ji pošljejo v turško morje; prva ladja nosi 12 kanonov in 481 ljudi, druga pa 18 kanonov in 482 mož. — Minister

Holzgethan je naglo umrl; mislil je iti k cesarju pa je bil poprej poklican pred Boga. — Buda-pešt je odposlal prošnjo do ogerskih ministrov, naj sklenejo z Avstrijo boljšo nagodbo, po kateri bo Ogerska več dobila, a menj plačala. Takih tepcev bi menda več bilo! Ogersko-Fiumanska železnica je lani zopet več potrošila, kakor spečala in kar primanjka, to mora vlada plačati. Do sedaj je ogerska vlada doplačala že 8,424.628 fl. 97 kr. Če to ni slabo železničarsko gospodarstvo, potem pa ga res ni nikder najti. Hrvati bodo v oktobru slovesno obhajali spomin na svojega kralja Zvonimirja, ki je bil pred 800 leti v starem Solinu kronan za hrvatskega kralja s krono, katero mu je bil papež Gregor VII. poslal.

Vnanje države. Rusi in Angleži se zavolj Turškega čedalje bolj pisano gledajo. Anglež se grozi, da se Rus ne bo brez kazni vtikal v turške zadeve. Rus pa mu je ostro zavrnil, da naj jasno izpoveda, kar hoče, če si upa: ali hoče dati Kristijane od Turkov iztrebiti ali obeno vojsko po celem svetu? Rus se nje ne boji in bo na vsak način Kristijanom pomagal! Tako govorijo Rusi; Angleži pa iščejo zaveznikov in so tudi pri Bismarku potrkali in mu obljubili otok Helgoland; ob jednom so poslali še več svojega brodovja v Gibraltar in v turško morje Turkov braniti. Ruski car se je 15. t. m. v Emsu sošel s pruskim cesarjem in se vrne 18. junija domu na Rusko. — Francoska in laška vlada ste tudi začeli močno orožati se, kar gotovo ne kaže na mir. — Egipčanski vicekralj je hotel krščanskega kralja Janeza v Abesiniji podjarmiti; toda jegovi mohamedanski vojaki bili so tepeni in posekani in lastni sin Hasan ulovljen.

Jugoslavjanska vojska. Stari turški sultan si je s škarcami žile prerezal — tako lažejo turški prijatelji — v resnici pa je bil zadrngnen od novega sultana Murada V. Ta je sedaj Kristijanom vstašem ponudil pomiloščenje in za 6 tednov mir, da se mu podvržejo. Ali Kristijani mu ne bodo verovali, ampak se vojskovali, dokler si ne priborijo popolne svobode. V Hereegovini so bili Turki tepeni 24. maja pri Kamenem brdu in 6. junija pri Trebinju; vstašem so Rusi poslali 160.000 gld. podpore. V Bosniji so vstaši Turke v Bjelaju poklali in jim odgnali 700 koz, ovnov in ovac, 300 goved in 100 konjev. Bolgari se zbirajo v Balkanu in nečejo poprej udariti na Turka, preden jih ne bo 50.000 orožanih mož. Ker pa Turki to branijo, zato je prišlo do strašnega klanja v Turešicah in pri vesi Ultkoj, kder je padlo 800 Turkov. Srbi še niso mej prestopili, ker jim Rusi to sedaj odsvetujejo; vendar turški sultan upirajé se na Angleže je včeraj Srbom ukazal, da morajo v Belemgradu 101 strelov iz kanonov novemu sultanu na čast storiti, 50.000 zlatov plačati in vse vojake razpustiti. Tega Srbi ne bodo storili in vojska je — gotova. Grki orožajo 70.000 brambovcev!

Za poduk in kratek čas.

Potovanje v Rim, Neapol in domu.

XLII. Drugo jutro nas je četvero potnikov fижaker zapeljal za 5 frankov iz mesta proti ognjeniku Vezuvu, da si nagledamo kraj, kateremu pravijo S. Sebastiano, kder se lahko vidi, kako strašno pokončevanje stori Vezuv, kedar raztopljeno kamenje ali lavo iz sebe izlije. Leta 1872. dne 26. aprila je nekaj goro Vezuv razdražilo in začela njej je iz ognjenega žrela vreti žareča tekočina in raz gore v doline in ravnine teči. Strahovita tekočina, katerej pravijo lava, je seženj visoko ali debelo pokrila najlepše njive in rodovitne brajde popolnoma uničila; pokončala je vse, kamor je pritekla, še celo hrame je požgala in zasula. Ko smo se na mesto žalostnega pokončanja pripeljali, so nas lagodni lacaroni kar obsuli, še celo ženske so nadležno in sitno beračile in svojo službo ponujale; vsak nam je hotel kaj pokazati; komaj smo se jih rešili. Od steze smo se nekoliko podali na stran. Ko smo malo časa po trdem žlindru hodili, smo skozi podplate škornjev začutili posebno toploto. Med tem je pred nami zagorel lacaroni lavo nekoliko razkopal in brž na glas zavpil: Signori, ecco fuoco! t. j. gospodje, glejte ogenj! Minula so 3 leta, odkar je žareča povodenj okolico poplavela, v globočini še se vendar ni razhladila vsa tekočina. Lava je črnoplave barve in razhlajena je trda kakor železo.

Na potu v mestu nazaj sem po ulicah v predmestju zapazil na dolgih drogih viseče makarone ali vlite rezance. Cestni prah jih je precej „naštupal“ tako, da mi je vse veselje do njih pošlo. Kraj voza so nas vedno nadlegovali berači; kder bodi je kak berač pritisnil za nami; skoro se nam je hotlo zazdeti, da smo zašli med cigane v kaki ogerski vesi. Po obedu se odpravimo z brzovlakom po železnici proti Rimu in tedaj prav za prav proti domu nazaj! Od železnice na desno smo zagledali visoko na strmem bregu staroslavni samostan Monte Casino, kako poldrugo uro na strani. Samostan je postavil leta 529 sv. Benedikt. Od nekdaj je samostan slovel kot mesto učenosti in pobožnosti; sedaj prebiva v njem kakih 30 očetov benediktinov. Ob 1/2 10 uri po noči smo dospeli v večno mesto — v Rim. Celi drugi den sem še ostal v Rimu. Obiskal sem še jedenkrat vseh 7 glavnih cerkva. Pri tem obhodu sem prišel tudi do Marijine cerkve unkraj reke Tiber. — S. Maria trans Tevere — in to svetišče še hočem popisati preden se od Rima poslovim. Vredno je! Za mirnega vladarstva cesarja Avgusta je na mah pri nekem hramu — taberna meritoria — poknila zemlja, iz pokline pa je začelo zvirati olje, ki je tako močno teklo, da je do reke priteklo. Čudovito pogodbo so poznej Kristijani imeli za znamenje prihoda Zveličarjevega na ta svet. Kajti kmalu po tej dogodbi bil je rojen Jezus Kristus. Verniki jegovi so si tedaj prizadevali kraj čudeža

spraviti v svoje posestvo, kar se jim je posrečilo še le za cesarja Severija, ki je vladal od leta 222—225 po Kristusovem rojstvu. Brž so ondi pozidali lično kapelico, ki je ob jednom bila prva, kder se je obhajala javna ali očitna služba božja v Rimu. Ovo duhovno veselje se je pa Kristijanom kmalu spremenilo v veliko žalost in trpljenje. Dve leti po srečnem pozidanju prve cerkvice za očitno krščansko službo božjo sredi rimskega paganstva je strela udarila v tempel malika Jupiterja, zidovje in altar razvrgla in tudi malika poškodila. Neverniki so krivnjo vrgli na Kristijane, za katere se je sedaj začelo strahovito preganjanje. (Nastavek prihodnjic.)

Smešničar 25. Tri vprašanja s primernimi 3 odgovori je moral korporal vbiti vsakemu vojaku v glavo, da je vedel generalu, kedar je prišel vojniki ogledovat, dobro odgovarjati: 1. Koliko let služiš? Odgovor: 2 leti! 2. Koliko let si star? Odgovor: 20 let! 3. Še oče in mati živita? Odgovor: oba. Nekokrat pride general in praša prvega vojaka: „koliko let služiš?“ Ta mu v naglici odgovori: 20 let! General: „koliko let si pa tedaj že star?“ Vojak: 2 leti! General nevoljen: „sedaj pa res nevem, sem li jaz osel ali ti?“ Vojak: oba. Fr. K.

Razne stvari.

(Katol. polit. društvo v Konjicah) obhaja prihodnjo nedeljo, dne 18. t. m. v poslavljenje 30 letnega vladarstva papeža Pija IX. sè slovesno besedo peto obletnico svojega obstanka. Zbor je na prvomestnikovem domu. Začetek ob pol 4ih popoldne. Ude uljudno vabi odbor.

(Javna zahvala) gre vsem, kateri so pomagali kamnati most zidati na Kostanjevici pri Ljutomeru, zlasti pa mlademu, vrlemu i narodnemu predstojniku Janezu Slaviču. Mosta je bilo silno treba.

(Obesil) se je poštar in predstojnik Mih. Rakuš pri sv. Barbari v Halozah, in Anton Hrašovec kmet v Brkovicah na Šavnici.

(Strela udarila) je 1. jun. v gospodarsko poslopje Janeza Deučerja na Vajgnu pri Mariboru in vse požgala; 6. junija pa je strela ubila Martina Beuca v Gostinci pri Brežicah in ob enem klet Jakovu Vrečkotu užgala.

(Uboj). V Oslušovcih pod Ptujem se je Vido Korpar sprl z Matijem Kovačičem, ki je prvega s 3 tovariši na travniku napadel in s sekiro ubil.

(Pogoreli so) Jožef Toman v Gorici pri Celju, brččas je ogenj v streho potisnila zlobna roka, potem Matija Prosenjak v Pokošah, kder je strela udarila, na dalje Jan. Pogač v Otišnemvrhu in Karničnik pri sv. Martinu pri Slov. Gradcu.

(V okrajni zastop) Mariborski so veliki posestniki izvolili samih znanih 10 nemškutarjev. Jih imena so: Karneri, Dobaj, Gasteiger, lutrovec

Hartman iz Vitenberga, Löschnigg, Kriehuber, Rast, Wiesinger, Wretzl in — Seidl. Slovenci so zoper volitev vložili protest. Potem so volili veliki trgovci in obrtniki. Izmed 27 volilcev je prišlo 5. Teh 5 možakarjev je izvolilo 10 zastopnikov z imenom: Albenberg, Badl, Bankalari, Halbärth, Jäger, Janschitz, Kokoschinegg, Pfiemer, Götz, Scherbaum, skoro sami mestjani.

(Ploha) se je ulila na Pohorju in je povodenj hudo razsajala v Hočah, Slivnici, Frauheimu in Polskavi. Tudi v brežkem okraju, zlasti okoli Buč, Virštajna, Gostinc, Verač je neizmerno veliko škode učinila na goricah, njivah in travnikih.

(Nesreče). 5 knapov je v premogovi jami v Zrečah dušljiva sapa zadušila, pri sv. Jurju na južni železnici pa barantača Pinterja vlak usmrtil.

(Dražbe). 19. junija Jož. Kepa v Rogācu 920 fl. — 21. jun. Jožefa Murnik v Bistrici. — 23. jun. Marija Vrtačnik v Podpeči (3), Fr. Šušterič (3) in Mart. Valenčak 1196 fl. vsi v Kozjem, Joh. Osim v Studencih 4600 fl. (2), Juri Metličar 1866 fl., Cenc Homer v Puščavi 450 fl. Blaž Jelen v Sedlačku 1690 fl. (2), Kuna Brumec 850 fl. v Starivesi (3) in Štef. Rieser pri Vidmu 9950 fl. 24. jun. Juri Puconja v Stročjivesi 4225 fl. Martin Pozeb 772 fl. v Konjicah in Helena Inkret v Ljubnem 2150 fl.

Listič opravištvā: Č. g. M. J. kapl. v L. plačano do 1. okt. — Vse p. n. naročnike prosimo, da o pravem času naročnino za drugo polletje pošljejo; tudi tisti, ki so do zdaj na vero list dobivali, naj obljubljeni naročnino kmalu pošljejo, ker nas stane vsak list gotov denar.

Tržna cena

preteklega tedna po Hektolitrih.
(1 Hl. = 1⁶³/₁₀₀ vag.)

Mesta	Pščenica		Rž		Ječmen		Oves		Tursica		Proso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.		
Maribor . . .	8	40	6	50	—	—	4	—	4	90	5	—	4	90
Ptuj	8	50	6	65	5	—	4	30	5	20	5	—	4	—
Slov. Gradec	9	43	6	83	6	50	3	74	4	87	7	80	5	69
Gradec	9	33	6	50	—	—	3	74	4	86	—	—	5	50
Celovec	9	32	6	96	5	25	3	80	5	90	4	46	5	50
Ljubljana . . .	9	—	6	40	4	80	3	80	6	—	4	80	6	—
Varaždin	9	20	6	40	4	60	4	80	5	60	7	—	6	20
Zagreb	11	—	9	—	5	50	4	40	6	—	5	20	4	88
Dunaj	12	70	10	90	9	25	10	30	6	70	7	—	9	—
Pešt	10	—	7	70	6	60	8	92	5	30	5	—	—	—

Najnovejši kurzi na Dunaju.

Papirna renta 66-10 — Srebrna renta 69-30 — 1860-etno državno posojila 109 — — Akcije narodne banke 809 — Kreditne akcije 139 — — Napoleon 9-60 — Ces. kr. ce-kinji 5-76 — Šrebro 102-30

Loterijske številke:

V Gradcu 10. junija 1876: 67 21 50 13 2.
Na Dunaju " " " 48 87 90 16 83.
Prihodnje srečkanje: 24. junija 1876.

V nedeljo 18. junija 1876

bode v

Franc Jožefovem gozdnem vrtu CONCERT.

Svirala bode godba železniških delavcev, katere bode osebno vodil njih kapelnik gospod Jan. Handl.

Začetek 1/2 4 uri. Vstopnina 15 kr.

Prodaja

stružnic (Hobelbank) in mizarskega orodja.

Podpisani bodem svoje mizarsko podvzeteje razpustil in prodal tedaj svoje stružnice in druga mizarska orodja po prav ugodni ceni. Tudi imam na prodaj nov samotež ali kinkež vozič, za prevažanje mizarskih reči jako pripraven!

V Mariboru, Burgasse, v Erhard-ovi hiši.
C. Posch.

Služba

orglarja in cerkovnika pri romarski farni cerkvi sv. Antona na Pohorju je za oddati. Prošniki se naj oglasijo do konca junija pri cerkv. predstojništvu.

Cerkveno predstojništvo.

Priporočilo.

Gostilnico gospe Lezererjeve pri sv. Lenartu v Slov. gor. sem v najem vzel, in se zdaj priporočim vsem mojim starim prijateljem, posebno slovenskim kmetom, da se radi k meni potrudijo zarad domačega vina in dobre jedi, tudi za prenočišče se skrbli.

Z odličnim spoštovanjem

Karol Manek,
gostilničar.

Sirovi loj
kupujeta vsaki čas po najvišji ceni

Karl Pamperl-ova sina,
Topilnica za loj, svečarija in milarnica,
zaloga vžigalnih, svetilnih in maščobnih tvarin

v CELOVCI na Koroškem.